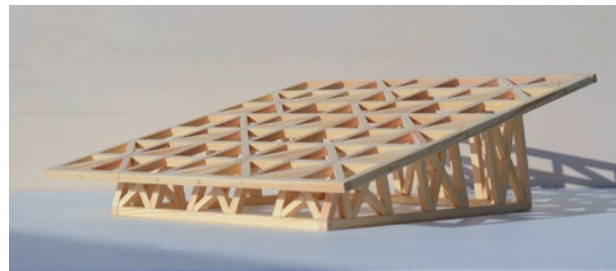

UNIVERSITETET I BERGEN → FAKULTET FOR KUNST, MUSIKK OG DESIGN → INSTITUTT FOR DESIGN

Møbel- og romdesign/interiørarkitektur

TEKST → ELI-KIRSTIN EIDE, INTERIØRARKITEKT MNIL
PROFESSOR I INTERIØRARKITEKTUR
INSTITUTT FOR DESIGN
FAKULTET FOR KUNST, MUSIKK OG DESIGN
UNIVERSITETET I BERGEN

WWW.UIB.NO/KMD

Sittemøbel av Naoki Mizukami.

Bachelor prosjekt:
Eksperimentelle virkemidler
og romlige strukturer:

Med fokus på konstruksjon og komposisjon av et sittemøbel får studentene utdelt spiler i møbelfuru, dimensjon 10x10mm. Med spilene som hovedmateriale til den bærende delen skal studentene utvikle et sittemøbel som skal tåle en dynamisk belastning av sin egen kroppsvekt. Designet av møbelet skal gjenspeile egenskapene som ligger i materialet.

Sittemøbel av August Brevik.

Sittemøbel av Helene Kvarmesbakk.

Sigrid Agnete Hole. De 3 mobile byggene/containere plassert ut i lokalsamfunnet.

UiB 2023

INSTITUTT FOR DESIGN ved Fakultet for kunst, musikk og design (KMD) ved Universitetet i Bergen (UiB) har forskning og studietilbud innen møbel- og romdesign/interiørarkitektur og visuell kommunikasjon. KMD tilbyr studieprogram innen bachelor-, master- og ph.d.-grad.

MØBEL- OG ROMDESIGN/ INTERIØRARKITEKTUR

tar opp 13 studenter til Bachelorstudiet og ca. 15–18 studenter til Masterstudiet. Masterstudiet er internasjonalt og har studenter fra ulike nasjoner, og deler av undervisningen er felles med fagområdet visuell kommunikasjon (til sammen ca. 32 studenter).

Utdannelsen for interiørarkitekter og møbeldesignere er 3 år bachelor + 2 år master. Utdannelsen er på høyeste nivå innen sitt fagområde i Norge og kvalifiserer til å søke opptak som stipendiat på ph.d.-nivå.

Fagfeltet har sin styrke og egenart i forståelsen av sammenhengen mellom rom og objekter som virker inn på hvordan vi bruker og opplever våre omgivelser. Det legges stor vekt på at studentene skal utvikle løsninger basert på en grundig

forståelse av brukernes behov i ulike situasjoner samt fokus på miljø, materialer og nye bærekraftige løsninger.

Studentene oppfordres til utforskning og eksperimentering gjennom praktisk arbeid på de ulike verkstedene. På den måten får de kjennskap til materialer som blant annet tre, metall, keramikk, gips og tekstil. De får jobbet med form og materialitet, håndverk og konstruksjoner.

I verkstedene for tre, metall, keramikk og tekstil, i lys- og fargelabben, på verkstedene for 3D-printing, CNC-fres, laserkutting og modellbygging får de muligheten til å prøve ut, teste og eksperimentere.

BACHELORPROGRAMMET

gir en solid basiskunnskap innen møbel- og objekt/design, romdesign og interiørarkitektur. Vårsemesteret 3. året (6. semester) avsluttes med bacheloreksamen, samtidig som studentene arbeider med søknad og prosjektbeskrivelse for opptak til masterstudiet.

Studieprogrammet er forankret i et fagmiljø som viderefører og fornyer en sterk tradisjon for arbeid i ulike verksteder og spesialrom.

Bachelorprosjektene spenner fra

brugerundersøkelser og analyser, til idé/konsept, eksperimentering og utvikling, til ferdig resultat med arbeidstegninger, visualiseringer og modeller/mockups, møbler og objekter. Det legges vekt på innovasjon innen materialer og muligheter for en mer miljøriktig utvikling.

MASTERPROGRAMMET I DESIGN – Møbel- og romdesign/interiørarkitektur:

Kjernen i utdanningen er den enkelte students masterprosjekt, som er et større, selvstendig og eksperimentelt arbeid hvor studentene fordypes seg i et selvvalgt prosjekt i to år, med tid til undersøkelser, utprøving og eksperimentering. Gjennom sine masterprosjekter bidrar studentene til nytenkning og faglig utvikling. Her håndteres helhetlige og komplekse problemstillinger. Parallelt med utviklingen av eget prosjekt, tilbys det ulike emner og forelesninger.

Våren 2023 gikk 14 masterstudenter ut med bestått eksamen innen møbel- og romdesign/interiørarkitektur, med varierte, innovative og nyskapende prosjekter.

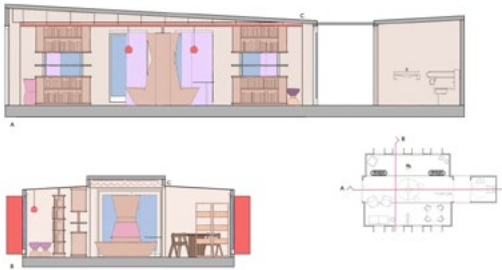
Flere av prosjektene har vunnet priser:

«Statsbygg studentpris for fremragende interiørarkitektur» deles hvert år ut av

Bachelor eksamensprosjekt:

Sigrød Agnete Hole med prosjektet «Sammen når vi venter»: Med problemstillingen «Hvordan kan et mobilt informasjonssenter utformes, slik at det blir attraktivt og tilgjengelig for den norske kvinnelige befolkning å lære om kvinnehelse?».

Vil dette prosjektet vise viktigheten av å få mer kunnskap om kvinnehelse, slik at vi ikke tar valg basert på feilinformasjon eller mangel på informasjon. Kvinnehelse må bli noe som kan feires og som ikke er tabubelagt, samt at det blir mer attraktivt å forske på temaet, og at man skaper mer empati og forståelse mellom kjønn. Resultatet av prosjektet ble tre mobile bygg, med mål basert på en standard shipping-container, for å kunne fraktes rundt i Norge, dit kvinner befinner seg. Byggene har uttrekkbare vegger/rom, for å utnytte plass på lokasjon. På innsiden rommer byggene et bibliotek, en kafé og et rådgivningskontor, med tilhørende spesialtegnede møbler tilpasset frakt. Kvinnehelse er ikke et kvinneansvar. Det er et samfunnsansvar.

Illustrasjon for illustrasjon (uten mål og perspektiv) utarbeidet av Sigrød Agnete Hole (2023)

Sigrød Agnete Hole. Snitt av bygget med bibliotek.

Statsbygg til studenters masterprosjekter.

Formålet med Statsbyggs studentpris er å stimulere til eksperimentelle og nyskapende studier av interiørarkitektur blant fremtidige generasjoner av interiørarkitekter.

Ved juryering legger vi størst vekt på prisens formål, i tillegg ser vi etter disse kvalitetene:

- Aktualitet og nytteverdi
- Bærekraft (herunder universell utforming, samfunn-, miljø- og klimaperspektiv)
- Analytisk tilnærming og formidling
- Formspråk og estetisk verdi

Vinnere av «Statsbyggs studentpris for interiørarkitektur» er: «Svinn» av **Njål Thunold Hatteberg** og «Sirkulær» av **Kristine Matland**

Juryens begrunnelse:

Omstillingen til sirkulær økonomi krever nytenkning og innovasjon. Arkitektur- og byggebransjen oppfordres til å «Design out waste!», det vil si å finne strategier som reduserer behovet for nye materialressurser gjennom endringer i sine design-, prosjekterings- og produksjonsprosesser.

Fra masterutstillingen. «Svinn» av Njål Hatteberg.

«Statsbygg studentpris for fremragende interiørarkitektur» deles hvert år ut av Statsbygg til studenters masterprosjekter.

Fra KMD, møbel- og romdesign/interiørarkitektur, ble 3 prosjekter nominert:

«Svinn» av Njål Thunold Hatteberg:

Temaet er utforsket gjennom problemstillingen «Korleis implementere tanken om mindre svinn i produksjon av nye ting?» Problemstillingen er forsøkt svart på i tre ulike prosjekter som tar for seg temaet svinn i tre ulike stadier av design- og produksjonsprosessen.

Resultatet av prosjektet er møbelserien Stick som fokuserer på å redusere materialsvinn i utformingen og produksjonen av en ny møbelserie. Trappestolen Trapp Junior som er designet for å utnytte trappeproduzentens Trapperingen Innvær sitt faktiske materialsvinn. Lampeskjermen Spon som er produsert av trespon og trestøv fra møbelindustrien.

Hatteberg og Matland har overbevist juryen med å ta opp denne utfordringen på en eksperimentell måte, og tilnærmet seg problemstillingen fra hver sin kant.

Matlands prosjekt bruker bygningsmassen som en materialbank og utforsker arbeidsmetoder som tar utgangspunkt i det allerede eksisterende.

Hattebergs prosjekt eksperimenterer med hvordan sirkulære prinsipper kan anvendes ved å gå inn i produksjonslinjen.

Begge prosjektene viser en svært gjennomarbeidet, helhetlig, og analytisk tilnærming, og juryen er imponert over engasjementet og arbeidet som er lagt inn i oppgavene.

«Anne Alnæs' studentpris» er en pris opprettet av NIL for NIL-studentmedlemmer innen interiørarkitektur og møbeldesign som har fullført sitt masterstudium.

Prisen for 2023 ble vunnet av **Kristine Matland** med sitt masterprosjekt «Sirkulær».

Juryens begrunnelse:

Vinneren av årets Anne Alnæs' studentpris viser en eksepsjonell styrke og kompetanse for faget interiørarkitektur i omstillingen mot en mer sirkulær retning,

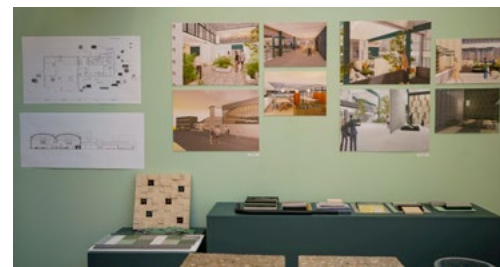
«Livet mellom byggene» av Malin Haugland:

Men problemstillingen «Hvordan kan et helhetlig design bidra til å skape økt aktivitet i et gatemiljø?» viser prosjektet utformingen av et gatemiljø fra å være en parkeringsplass med lite tilknytning til byggene rundt, til å bli et livlig bygulv med sterke tilknytninger til tilbudene i gaten.

Ved å binde sammen aktiviteter inne og ute, kan en skape nysgjerrighet til å oppsøke ulike tilbud. Dette er forsøkt gjort ved hjelp av ulike soner, sitteområder, ly for været og kobling mellom aktiviteter. Det er utformet to ulike møbelserier som er inspirert av elementer funnet i gaten, som skal bidra til å forsterke identiteten til området.

«Livet mellom byggene» av Malin Haugland. Nytt gatemiljø.

«Sirkulær» av Kristine Matland. Fra masterutstillingen.

med hensyn til rehabilitering, ombruk og tilpasningsdyktighet. De funn vinneren av årets pris gjør i sin masteroppgave viser til et sterkt behov for å videreutvikle gode systemer for anskaffelse og innhenting av ombruksmaterialer, slik at sirkulær økonomi blir mer lønnsomt og enklere å utføre i praksis.

Prosjektet «Sirkulær» av Kristine Matland utmerker seg med en dyptgående kartleggingsanalyse av materialer og bygningselementer i det valgte bygget, tillegg til å undersøke muligheter for ombruk fra andre byggeprosjekter i nærheten. Analysen omfatter en grundig redegjørelse for materialenes egenskaper, muligheter for ombruk og tekniske utfordringer. Prosjektet eksemplifiserer god design ved å vise til hvordan design kan brukes som verktøy til å finne nye løsninger i den sirkulære omstillingen.

Juryen lar seg begeistre over prosjektet til Kristine Matland, som de opplever som svært inspirerende og som tilfører ny kunnskap til faget vårt. Sammenhengen mellom prosjektets teoretiske undersøkelse, involvering av fagpersoner fra bransjen og Matlands eksperimentering og uttesting av materialer, gjør at juryen har stor tro

«Sirkulær» av Kristine Matland. Byggets nye spisested, designet med gjenbruksmaterialer.

«Sirkulær» av Kristine Matland:

Med problemstillingen «Hvordan rehabiliterer og gi ny bruk til en eksisterende bygning ved bruk av sirkulære prinsipper som ombruk og tilpasningsdyktighet?» viser prosjektet «Sirkulær» en mulighetsstudie om hvordan et prosjekt med sirkulære løsninger kan foregå. Hovedvekten i prosjektet er hvordan man kan utføre sirkulære løsninger i et eksisterende bygg, gjennom økt ombruk av byggematerialer. I prosjektet vises det hvordan materialer og bygningskomponenter kan få ny verdi og bruk, og hvordan sirkulære prinsipper kan tas i bruk i interiørarkitekturen.

«Sirkulær» av Kristine Matland. Bygningsmaterialer som knuses og støpes om til nye materialer. Brukes på gulv og benkeplater i ny løsning.

på vinnerprosjektet som et bidrag til den sirkulære omstillingen.

Prosjektene, både på bachelor og master nivå, viser at fagområdet møbel- og romdesign/interiørarkitektur ved Institutt for design, spenner over langt mer enn det vi tradisjonelt forbinder med faget. Det viser at bærekraft, materialer, ressursbruk, gjenbruk, menneskets sanser og psyke samt empati for både mennesket og miljøet, er grunnlag for gode faglige resultater. De viser spennet fra det eksperimentelle, konseptuelle og innovative til faglige og tekniske ferdigheter.

PH.D.-PROGRAM I KUNSTNERISK UTVIKLINGSARBEID

Stipendiatstillingene er for en åremålsperiode på fire år, med 25% pliktarbeid. Pliktarbeidet kan være i form av undervisning, eksamensarbeid eller veiledning, alt etter behovet ved instituttet.

Ved fagområdet møbel- og romdesign/interiørarkitektur har vi for tiden 2 ph.d.-kandidater: **Siv Lier**, med prosjektet «Human Object». **Siren Elise Wilhelmsen**, med prosjektet «The Settlers – Towards new Territories in Design». Disse avslutter høsten 2024.

Ny ph.d.-stipendiatstilling var lyst ut høsten 2023: **Taran Johanne Neckelmann** begynte som ph.d.-kandidat 01.01.24.

FAGSTABEN

Instituttleder Design: Mona Larsen.

Fagstaben på fagområdet møbel- og romdesign/interiørarkitektur arbeider med ulike forskningsprosjekter; individuelt, i samarbeid med kollegaer og/eller i samarbeid med masterstudenter og ph.d.-stipendiater. Prosjektene presenteres gjennom publikasjoner, utstillinger og på konferanser i inn- og utland:

Petter Bergerud, professor i romdesign, 100% stilling. Petter Bergerud har for tiden et forskningsår (høstsemesteret -23 og vårsemesteret -24) dedikert til forskning og designfaglige utviklingsarbeider: Hovedtema for forskningen: «From Growth to Balance».

Vi må tenke og handle annerledes:

- «Portal» – Fornybare materialer, trevirke.
- «Skugge» – Lysforurensning og dagens endring av vår globale biologiske struktur.
- «Common Climate» – Klima globalt, sammen med Bjerknessenteret, UiB.

Svein Petter Knudsen, førsteamanuensis i møbeldesign, 100% stilling. Utgangspunktet er materialsvinn av restmaterialer i form av avfall i ulike kategorier som tre, plast, leire, papp og papir osv. Knudsen utvikler

Juryen uttaler om de 3 nominerte:

Njål Hatteberg:

Ved å bruke både analytiske metoder og en leken eksperimentell tilnærming, utforsker prosjektet hvordan materialsvinn og overskuddsmateriale kan reduseres til et minimum som en egen integrert aspekt av design- og produksjonsprosessen. Hatteberg svarer på behovet for nytenkning i veien mot en bærekraftig omstilling, og viser at det er mulig å skape innovative løsninger for møbel- og produktdesign som både er estetisk tiltalende og miljøvennlige.

Kristine Matland:

Matland utforsker praktiske utfordringer som oppstår ved å ombruke eksisterende bygningsmasse og bygningsmaterialer, og tester hvordan de kan løses med kreative og effektive metoder. Med bakgrunn i innovative konsepter for ombruk og et svært omfattende analysearbeid leverer Matland et velgjennomført eksperiment til å utforske løsninger som fremmer overgangen til sirkulær økonomi i praksis.

Malin Haugland:

Haugland tar for seg den samfunnsaktuelle utfordringen hvordan transformere et eksisterende bymiljø, styrke stedsidentitet og aktivisere bygulvet til et levende og attraktivt uterom som inviterer til opphold. Prosjektet har høy overføringsverdi og imponerer med gjennomarbeidede løsninger fra et helhetlig designperspektiv i grenseflaten mellom byutvikling, landskap og arkitektur.

Juryens konklusjon:

Årets nominerte prosjekter til «Statsbyggs studentpris for interiørarkitektur» 2023 har imponert juryen med sin evne til å tenke nytt og vise mot til å utforske bredden og tverrfagligheten i arkitektur. De nominerte prosjektene er et innovativt bidrag til å stadig utvikle og tøy interiørarkitektfagets tradisjonelle grenser for å svare på aktuelle samfunnsbehov.

I år har juryen bestemt seg for å dele prisen mellom to kandidater, noe som vitner om det høye nivået av de nominerte arbeidene.

nå et lavterskel verksted hvor forskere og studenter ved hele UiB kan gjøre erfaringsbasert forskning og oppnå læring som ellers ville vært rent hypotetisk. En del av laboratoriet vil være forbeholdt forskning på biobaserte polymerer som et alternativ til syntetiske komposittmaterialer, og en annen del til resirkulering og nytenkning rundt fossile og syntetiske materialer.

Ørjan Dønne, førsteamanuensis i interiørarkitektur, 100% stilling. Hva er verdien og relevansen for håndverket (craft) i vår tid? Før den industrielle revolusjonen var det håndlagde en dyd av nødvendighet snarere enn et estetisk eller etisk valg. I dag forbinder vi ofte det håndlagde med noe som er luksuriøst, og kanskje til og med unødvendig. På bakgrunn av dette intervjuer Dønne ulike internasjonalt kjente designere, håndverkere og produsenter, for å få en dialog om hva som er verdien og relevansen for håndverket i vår tid.

Phillip Bastian Von Hase, førsteamanuensis i møbeldesign, 50% stilling.

Eli-Kirstin Eide, professor i interiørarkitektur, 20% stilling.

Bente Irminger, førsteamanuensis på

Fra utstillingen på Stockholm Design Fair.

«Portal» plassert på Bryggen, midt i hjertet av Bergen.
Foto → Pål Hoff.

«Common Climate» Eksperimentelle former i is.

«Himmelskip», en lysatt struktur på lysfestivalen «Skugge».

instituttet for design, 100% stilling (vårsemester -23). Bente Irminger gikk av med pensjon sommeren 2023.

Interiørarkitekt **Marit Askeland** har vært periodevis ansatt som vikar. **Taran Johanne Neckelmann** 50% stilling som vitenskapelig assistent. 01.12.2023 ble **Jerome Picard** ansatt som førsteamanuensis i interiørarkitektur, 100% stilling.

Fagstab på Institutt for design som er felles for fagfeltene møbel- og romdesign/interiørarkitektur og visuell kommunikasjon:

- Form: **Mikkel Wettre** og **Charles Michalsen**.
- Tegning og maling: **Kate Madsen**.

INSTITUTT FOR DESIGN/KMD/UIB:

Institutt for design samarbeider med andre institutter ved UiB, og andre ledende designinstitusjoner i inn- og utland, og deltar jevnlig på lokale og internasjonale designkonferanser, festivaler og utstillinger:

«Re-Ordinary» **Stockholm Design Fair, utstilling 2023**. Stockholm Furniture Fair er verdens største plattform for skandinavisk design med over 400 utstillere innen objekt, møbel og belysning. KMD-studenter fra master og bachelor i møbel- og

interiørarkitektur stilte ut 21 objekter. Årets tittel var «Re-Ordinary». Tidligere kvaliteter i tradisjonell håndverkskunnskap, materialforståelse, ressursbruk og raffinert detaljering har vært inspirasjonskilde. Det handler om å se tilbake - for å kunne se frem. Dette hadde studentene tolket på ulike måter. Prosjektteamet besto av 17 studenter med fagstab; Taran Neckelmann, Svein Petter Knudsen og Petter Bergerud.

«Common Climate». KMD og Makarere University, Uganda, har et Partnerskapsprogram for globalt akademisk samarbeid (NORPART). I samarbeid med Bjerknessenteret for klimaforskning og Ice Music Festival var tema for workshopen klima, noe deltagerne i høyeste grad fikk erfare. Arena, scenografi og instrumenter ble alle bygget i snø og is og værforholdene vekslet fra fargerike solnedganger til full storm. Ni studenter og to professorer fra Makarere University samt åtte KMD-studenter, fra syv nasjoner, skapte en magisk iscenesettelse for konserter og dans oppe i fjellheimen. Et prosjekt av og med Petter Bergerud.

«Portal». En eksperimentell trestruktur der studentene ble utfordret og sammen utformet ide, konsept, arbeidstegninger

og bygging av strukturen. I år besto denne av tynne trespiler på 10x10 mm. Det ble omfattende konstruksjon med sine 4,8 km tynne spiler, der det ble boret 42 400 hull for de 21 200 sammenføyningene. Den var formet som en romlig portal, der en kan gå inn, sette seg ned og oppleve spillet i lys og skygger. Et prosjekt i regi av Petter Bergerud, utført i samarbeid med studenter fra møbel- og interiørarkitektur, Bergen kommune og Moelven.

«Skugge». En kan ikke lese seg til stemninger med lys og skygge. Det må oppleves. Studentene eksperimenterer med lys og lyssetting. Rammene er Fjell Festning der både historiske spor og et fascinerende landskap skal inspirere til gode lyssatte opplevelser – når mørket faller på. Resultatet av eksperimentene ble vist for publikum den siste helgen, der over 2500 besøkende hadde tatt turen disse de to kveldene. Et prosjekt i regi av Petter Bergerud, i samarbeid med studenter fra møbel- og interiørarkitektur, 1001Watt, Øygarden kulturavdeling, fylkeskommunen, m.fl.